



**REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVOBRANITELJICA ZA DJECU**

DPR-008-01/13-082

Zagreb, 24. srpnja 2013.

**Nakladnicima i glavnim urednicima
tiskanih i elektroničkih medija - svima**

**PREPORUKA PRAVOBRANITELJICE ZA DJECU O ZAŠTITI PRIVATNOSTI
PRILIKOM MEDIJSKOG IZVJEŠTAVANJA O NESTALOJ DJECI**

Uključenost i pomoć medija iznimno je vrijedna u potrazi za nestalom djecom u čemu je dragocjen njihov doprinos u mobiliziranju široke javnosti oko zajedničkog cilja. Nažalost, unatoč dobrim namjerama, ponekad se događa da prilikom izvještavanja o nestaloj djeci ili djeci koja su u bijegu mediji povrijede prava djece. Podsjećamo da pristanak roditelja ili skrbnika na objavljivanje podataka o djetetu nije uvijek u skladu sa zaštitom djetetovog najboljeg interesa, stoga je važno da novinari u svakom pojedinačnom slučaju slijede svoj Kodeks i stručne smjernice za izvještavanje o djeci. Zbog propusta koje uočavamo u medijskom izvještavanju o nestaloj djeci smatramo važnim posebno istaknuti preporuke o zaštiti privatnosti djece u takvom situacijama.

Kad se traga za nestalim djetetom važno je reagirati što prije te je tada objava djetetove fotografije i osnovnih podataka nedvojbeno u njegovom interesu. Međutim, novinari pritom ponekad iznose i pojedinosti koje zadiru u djetetovu intimu, pišu o djetetovom sukobu s roditeljima ili vršnjacima, o obiteljskim prilikama, o njegovim intimnim vezama, o sklonosti neprihvatljivom ponašanju itd., što nisu informacije za javnost.

Objava identiteta nestale djece opravdana je samo do trenutka dok ih se ne pronade. Nakon toga medijsko izvještavanje o slučaju u pravilu bi trebalo prestati. Ako novinar procijeni da treba dodatno istražiti i upozoriti na propuste sustava u vezi s time, u daljnjem izvještavanju mora potpuno zaštititi identitet djeteta, odnosno, ako je moguće izvještavati kao da je riječ o drugom slučaju koji se odnosi na neko anonimno dijete.

No, medijima su ove priče često privlačne i smatraju da javnost ima pravo znati što je „u pozadini“ djetetovog bijega od kuće i koje su mjere uslijedile nakon njegova povratka, jesu li roditelji „krivi“, je li tko kažnjen, a ponekad smatraju da trebaju i javno ukoriti djecu koja su svojim „nepromišljenim postupkom zadali brigu i trošak“ odraslima. Budući da uz to i dalje objavljuju i fotografije i podatke koji su korišteni tijekom potrage za nestalim djetetom, mediji u tom trenutku, umjesto *pomagača u potrazi za djetetom*, postaju kršitelji prava djeteta.

Osobito zabrinjavaju primjeri u kojima su mediji, uz sliku nestalog djeteta, objavili izjavu roditelja koji navodno strahuje da mu se dijete odalo prostituciji ili krađi. Ili kad se, uz podatke o djetetu, navede kako su mu roditelji alkoholičari, ovisnici, psihički bolesnici, bave se kriminalom, prostitucijom, često su u zatvoru i slično. Dijete se, nakon povratka kući, vraća

i u školu, u susjedstvo, u svoju uobičajenu okolinu, koja tada već iz medija „zna“ mnogo toga o njemu, njegovoj obitelji i njihovim problemima i slabostima te je ono zbog toga dodatno izloženo velikim neugodnostima i pritiscima.

Nakon objave u tiskanim i elektroničkim medijima, napise o složenoj situaciji i teškoćama u obiteljima djece koja su neko vrijeme provela u bijegu od kuće, prenose brojni portali te ove vijesti dugo ostaju dostupne javnosti i „prate“ djecu još godinama nakon događaja. To im stvara brojne teškoće u odrastanju, školovanju, društvenim odnosima. Kad se dijete, za kojim je policija tragala, napokon vrati kući ili bude smješteno u udomiteljsku obitelj ili ustanovu koja će se o njemu skrbiti, treba mu podrška, ali i zaštita od medijskog eksponiranja. Treba mu mir i ono na to ima pravo. Nažalost, u takvim situacijama ni novinari ni urednici ne prepoznaju svoju pogrešku i ne uviđaju da su objavom širih informacija o djetetu, ponekad unatoč dobroj namjeri, bitno ugrozili njegovu dobrobit. Počinjena šteta mogla bi se donekle umanjiti kad bi naknadno uklonili takve vijesti, a naročito fotografije i imena djece.

Zato ovom prilikom preporučujemo nakladnicima i urednicima *online* izdanja medija da uklone fotografije i podatke o djeci o kojoj se izvještavalo u negativnom kontekstu i tako pomognu da se izbrišu neželjeni tragovi o njima. Također preporučujemo educiranje novinara i urednika o smjernicama za izvještavanje o djeci te o zaštiti privatnosti djece u medijima.